

A Sándor-utcai országház épülete, amint azt a Pesti Hirlap megírta, hamarosan beköltözik az Olasz Kulturintézet. Illik tehát elbucsnunk ettől az épülettől, amely napjainkban patinásodik át történelmi emlékké.

A Sándor-utcai országházat bizony nem becsültük meg eléggé. Ennek az volt az oka, hogy a „magyar világban“, az 1865-re összehívott országgyűlés számára egy „ideiglenes országházat“ kellett építeni. Ezt a feladatot a kiváló Ybl Miklós kapta meg. Az épületnek gyorsan kellett elkészülnie, gyakorlati céljának meg kellett felelnie s művészeti szempontból sem volt szabad kifogás alá esnie. A legfőbb szempont a gyorsaság volt. Ybl pompásan felelt meg feladatának. Az építkezést 1865 április 4-én kezdte meg és 1866 február 2-án az épületet már használatra készen adta át.

A magyar diéták hosszú évszázadokon át alkalmi helyiségekben ülészttek. A törvényhozásnak Pest-Budára helyezése után országgyűlést ültek a Vigadóban, a Nemzeti Múzeumban, a vármegyeházán, a Kereskedelmi Testület épületében. Mindezek a helyiségek azonban nem voltak alkalmasak állandó ülészésre. A pesti Sándor-utcai országház volt az első külön e célra épült törvényhozási épület, amely 1866-tól 1902-ig harminchat éven át szolgáit küzdőterül az alkotmányos életnek. A mai országgyűlési palota negyven éve mögött tehát még mindig „jó második“.

De hát érdemes szerénynek lenni? Ezt a Sándor-utcai szép kis palotát már születése percében „ideiglenes országházának“ keresztelte el a törvényhozás. Ezzel az előnévvel bizony nem lehet sokra menni. Az is igaz, hogy a fitymálás inkább azoktól eredt, akik a fővárost nem tudták elképzelni túlméretezett épületek nélkül.

Menjünk fel a karzatra és onnan tekintsünk szét az üléstermen. A legfeltűnőbb a nagy drapériákkal diszitett elnöki emelvény. Előtte az elnöki asztal és a gyorsírók helye. A terem maga félkör alakú, sima szürke falakkal. Nyoma sincs azoknak az árkaó páholyoknak, amelyek a dunaparti üléstermet tagolják. Az elnöki emelvénytől jobbra-balra van a két újságírói páholy, ahol két-két sorban dolgoztak a sajtó képviselői.

Az elnöki emelvény és a sajtópáholyok közt egy-egy csapóajtó van, amelyek nyílásakor a terem zaja kihallatszott a folyosóra s a szelsőből és a kormánypart nagy szócsatái idején alaposan megijesztette az ujonc látogatót.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

A Sándor-utcai országház dicsérete

Irta Siklóssy László

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

„1922“

Osztályozás

725.11

„1922“

Személy

Helyszám

Az elnöknek két szobája volt. Ha az ember benyitott, az alelnökökkel találta magát szemben. Innen jobbra nyílt az elnök szobája, balra egy üvegfallal elkerített szobarész volt az elnöki hivatal. A folyosón tovább menet elérkezünk egy homályos üvegü csapóajtóhoz, amelyen „Könyvtár“ felírás olvasható. Itt valóban voltak könyvszekrények, de a szobát a követek inkább újságolvasásra, levélírára használták. A folyosón tovább balkezlől egy csigalépcsőn a gyorsíródába lehetett feljutni, amely előszobából, szobából, fülkéből és hosszú folyosóból állott. Izgalmas ülések idején itt teljes volt a zürzavar. Itt dolgoztak a hírlapírók is, akiknek külön munkahelyük nem volt.

Büffé és telefon

A földszinti folyosó sarkán volt a büffé, a honatyák üdülő és társalgó terme. E régi büffének — ahol először volt női kiszolgálás — nagy volt a becsülete. Drechsler volt a vendéglős, aki azonban — miután szubvencióját megvonták — nem vállalta tovább e feladatot.

A kijárat közelében volt a háznagy hivatal, a másik oldalon a ruhatár s ebben egy, egyetlen egy telefon. Csakhogy ez volt az első! A képviselőház volt az 1881-ben alakult telefonvállalat első számú előfizetője. Akadt hírlapíró is, aki ezt használta és — az egykoru adat szerint — „belekiabálta a tudósításának egy részét“.

Igy volt ebben a régi házban együtt minden. Idilli állapot volt ez. de örökké végre mégsem volt fenn tartható. Mégis a dunaparti új pa-

lota eleinte csalódást keltett. Szép volt, gyönyörű, de távgyaloglónak képzelte magát az, aki egyik részéből a másikba akart jutni. A régihez még a Förendiház is közelebb volt, pedig ahhoz másik épületbe kellett átmenni.

Hegedüs Lóránt volt az, aki a leg-erősebben hirdette, hogy vissza kell térni a régi Házba. Erre nem került sor. Ezt a patinás Sándor-utcai épületet azonban — ahol a magyar alkotmányos élet legszebb időszakai zajlott le — jövőben sem kell kizárnunk a lelkünkben. És ne mulasztunk el még valamit, amíg nem késő. Ha már majd minden utcasarokra állítunk emléktáblát, gondoskodjunk arról is, hogy erre a nagy történelmi multu épületre is kerüljön ilyen emlékeztető tábla.

A folyosó

A folyosó a maga pazar monda-körével csak a Sándor-utcai, kedélyességre termett Házban tudott kifejlődni. A folyosó humorának megalapítója maga Deák Ferenc volt. Innen nézegette a fiatal Mikszáth Kálmán is a honatyákat, akiket páratlan humorral tudott jellemezni s így — főként a Pesti Hirlap hasábjain — megalapította a képviselőházi karcolatoknak ma már elhervadt műfaját. Nézzük csak, mit látott Mikszáth a nyolcvanas években a teremben:

— Jókai regénykorrekturákat csinál — írja —, Beksics angol szerzőket olvas, Darányi Ignác cukros mosolylyal hajlitgatja fejét ide-oda. Szomjas, Boross és Iszákovics versenyt ásitoznak, Bornemissza István idegbántóan rázza lábát, melyet kilógat a padból; a kecskeszakállu Tolnay

Gábor szemöldöke felszalad a homloka tetejére, Páter Zimándi csuklik, Szerb György úgy néz ki, mintha üveget fujna, a bagoly arcu Wahrmann karikatúrákat rajzol s azokat körözteti a környéken, Csernátony félig behuny szemmel a monoklija zsinorjával játszik, Tisza Kálmán pedig úgy pislog hátrádólve, mint egy emészto csörgökigyó...

A folyosó! Ez a fogalom csak a Sándor-utcában születhetett meg. A folyosó jelentette ugyanis azt a bensőséget, hogy ne mondjuk, sorsközösséget, amely az öt évre megválasztott négy százötvenhárom képviselőt pártkülönbség nélkül összefonta. Négy százötvenhárom képviselő, miniszterek, tisztviselők, sajtóemberek egy folyosóra összeszorítva aféle helyzetben vannak, mint nyolc utas egy vasuti fülkében: lehetetlen, hogy valami közösség ne fejlődjék ki köztük. A régi t. Háznak ezt a hangulatát nem lehetett átmenteni a dunaparti palotába!

De a folyosó nemcsak arra való volt, hogy bórbevonásu padjain tárgyaljanak és beszélgessenek a honatyák. A folyosóról nyíltak az összes képviselőházi hivatalok, pénztár, könyvtár, ruhaár, büffé és a többi.

Kezdjük legfelül: a minisztereken. Valamennyiüknek egyetlen szobával kellett megelégedniök, az ugynevezett piros szobával. Ez arra a célra szolgált, hogy „a miniszterek clindereiket és felső öltönyeiket lerakják, hevenyészett audienciákat adjanak és tanácskozásokat tartsanak“.

da 1926 — 8891